

Megkopott táj

*Nagy-jó Uram, dicső Keráloom!
Itt a végekön, ahun élők,
meg köllött tanúnom, nincsen lélok,
azkire száméjthatok.*

Ezek az *Egy szögén végvári vitéjz panaszkodásainak* kezdő sorai, s egyúttal a „panaszos” vers kiemelt helyet kapott Bata János verseskönyvének záró borítóján. Fájdalmas, nehéz könyv a *Megkopott táj*, kevés örömet mutat. Trianon óta élnek hazájukból kiszakítva, megszorítva, eleik megnyomorítva, sokan megölve, megcsonkítva, mintha csak bűnösek lettek volna, hogy a nagyvilág e kicsinyke szeglete volt hazájuk egy ezredéven át. Mi, alig néhány kilométernyi távolsággal északabbra lakók – pár évtizede még rácsodálkoztunk: itt is beszélnek magyarul? De mind kevesebben, fogyóban, elküldve, titkon elúzve, tudatlan ostobaságba kerülve, hazugságban, megbújva a dehogy is otthon langy melegében... Istenítve Titót, majd balkáni mocsárban, szétrágva, megosztva mindenütt. Ebben a ha-

zátlan hazában élve minden öröm bánatra vált, minden remény titokkútba rejtve, ha zöld hajtás elővirít, menten legelik. Mit keresel itt? Kinek vagy itt? Atyáid titkos bűneinek büntetését szenveded, hol maradni kell, ha nincs is remény, csak megőrizni az örökséget, mit rád hagytak a századok! Kitartani, ha minden összedől is, ha üres lett az édes otthon, semmi a holnap, Trianon mint a kőember, mozdíthatatlan sziklából épült, bár ha holnap mégis – nem jutalom, nem vezeklések értelme, csak annyi – változott a konstelláció. De te tudod, nem lesz ilyen már soha. Megkopott már a táj, a költő sem dicsér kikelettel ékes tavaszt, fájdalomba dermedten áll a strázsán, hová kötelességérzete állította. Már nincs se hadsereg, se maroknyi vitéz – csupán a régmúlt emléke, neked ez a dolgod. Nincs kegyelem, őrhelyet elhagyni semmi áron – meg már különben is egyre megy, bitóra vagy hegyre megy. Bata János versei, mint hajdanán Oszip Mandelstam sorai – csillapíthatatlan szavak.

